

ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ФАХІВЦЯ В ТЕОРІЇ ТА ПРАКТИЦІ ВИЩОЇ ШКОЛИ

Васильченко Н.В., *викладач*
Політехнічний технікум КІ СумДУ

Теоретичні та практичні аспекти формування професійної компетентності фахівця вищої школи постійно знаходяться в полі зору дослідників. Важливим у даному контексті, як зазначає І. Зимня, є й той факт, що універсалізація перетворень у галузі освіти, забезпечення студентської й викладацької мобільності, міжнародне визнання ступенів, уведення освітніх кредитів, – все це передбачає також певну термінологічну уніфікацію. Це стосується й поняття компетентності [4]. Крім того, необхідність уведення поняття компетентності й компетентнісного підходу в теорію та практику діяльності вищої школи визначається направленням освітньої системи на постійну змінюваність та удосконалення освітньої системи України в умовах євроінтеграції.

Опрацювання наукових джерел дало змогу виявити, що визначенню поняття «компетентність» присвячені праці таких науковців: Т. Анісімової, Т. Бунакової, Л. Гаєвської, І. Гушлевської, Л. Даниленко, В. Краєвського, К. Ушакової, К. Хуторського та ін. Зарубіжні дослідники Б. Оскарссон, Дж. Равен, Г. Халаж, В. Хутмахер, С. Шо розглядають застосування компетентнісного підходу в освіті через «тріаду» – «знання–уміння–навички», з якої виходить ціла низка категорій і понять. При цьому поняття компетенції також закономірно впливає зі співвідношення знань, умінь і навичок у певній галузі професійної діяльності.

А. Конох, виходячи з того, що педагогічна майстерність – результат професійного становлення педагога, вищий рівень компетентності, який забезпечує найбільший успіх у роботі, зазначає, що «всі елементи у структурі педагогічної майстерності пов'язані між собою», і «кожному з них притаманний саморозвиток, а також зростання під впливом зовнішніх чинників» [5].

Опираючись на думку О. Гандрабури [3], визначимо структуру професійної компетентності фахівця. Вважаємо, що до складу професійної компетентності слід віднести наступні компоненти, які функціонально пов'язані між собою: ціннісно-мотиваційний; діяльнісний; когнітивний; рефлексивно-оцінний.

Значимо, що в навчальній, науковій та виховній роботі педагога вищого навчального закладу повинен існувати тісний взаємозв'язок усіх форм і методів розвитку особистості фахівця, що можуть бути реалізовані в процесі професійної підготовки та здійснюватися з позицій теорії цілісної особистості. Тому, перед вищою школою постає завдання вдосконалення діяльності фахівця, які мають не тільки глибокі фундаментальні знання, а й розвинені практичні вміння, сформовану систему наукових поглядів, що сприяють розвитку творчої, гармонійної особистості педагога. Таким чином, професійна компетентність особистості є складним багатоконпонентним поняттям і включає раніше сформовані знання та уміння з різних сфер життєдіяльності людини, які необхідні для подальшого формування умінь і навичок здійснення професійної діяльності.

Отже, нами було зроблено спробу щодо розкриття проблеми визначення, формування та подальшого розвитку професійної компетентності фахівця вищого навчального закладу. Розглянуто структуру професійної компетентності фахівця вищої школи, що включає предметну, інформаційно-комунікативну, комунікативну, когнітивну, креативну, методичну, соціальну, педагогічну та науково-дослідницьку компетенції й виявляється на високому рівні готовності майбутніх фахівців вищої школи до педагогічної діяльності.

Перспективним бачиться питання системного аналізу складу та структури формування педагогічної компетентності фахівців у теорії та практиці вищої школи.

1. Гандрабура О. На шляху до компетентності / О. Гандрабура // Директор школи. – 2008. – № 46. – С. 21–26.
2. Зимня И. А. Ключевые компетенции – новая парадигма результата современного образования [Электронный ресурс] Режим доступа: www.eidos.ru
3. Конох А. П. Сутність та структура професійно-педагогічної компетентності як найвищого рівня педагогічної майстерності // Педагогіка, психологія та мед.-біол. пробл. фіз. виховання і спорту. – 2004. – № 12. – С. 20–28.